

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 mai 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș și Vladimir Timofti,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 11 iulie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2014, declarat de avocatul Vascauțan Mihaela în numele părții vătămate Cocârța Ruslan, în cauza penală privindu-l pe

Smolevschi Nicolae Nicolae, născut la 01 ianuarie 1985, originar și domiciliat s. Horodca, r-nul Ialoveni,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.06.2013 - 11.07.2014;

Instanța de apel: 20.08.2014 - 21.11.2014;

Instanța de recurs: 11.02.2015 - 26.05.2015.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 11 iulie 2014, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală*, Smolevschi Nicolae a fost condamnat:

- în baza art. 155 Cod penal, la amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie 3.000 lei;

- în baza art. 290 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 225 unități convenționale, ce constituie 4.500 lei.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin absorbirea pedepsei ușoare de pedeapsa mai aspră, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă amendă în mărime de 225 unități convenționale, ce constituie 4.500 lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, la 20 septembrie 2012, aproximativ la ora 08.30, Smolevschi Nicolae, având în mână un pistol cu glonț, model CZ-50, pe care îl deținea ilegal, în timp ce se afla în fața domiciliului său amplasat pe str. Grenoble 128/2, mun. Chișinău, a intrat în conflict cu Cocârța Ruslan, amenințându-l cu strigăte și cuvinte necenzurate, inclusiv cu răfuială fizică și omor, a efectuat în direcția picioarelor acestuia, 5 împușcături, cauzându-i lui Cocârța Ruslan, plagă prin armă de foc, 1/3 medie a gambei stîngi și plantei drepte, și care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2654/D din 01 octombrie 2012, se califică ca vătămare corporală ușoară.

Tot Smolevschi Nicolae, la 19 septembrie 2012, aflându-se în apropierea gării de sud amplasată pe adresa șos. Hîncești 143, mun. Chișinău, a găsit un pistol, care conform raportului de expertiză nr. 3658 din 25.09.2012, se atribuie la categoria armelor de foc cu țeavă ghintuită de calibrul 7.65*17 mm Browning, cu lovitură centrală, model CZ-50, confecționat industrial în Republica Cehă, pe care contrar faptului, că nu deținea autorizarea corespunzătoare, l-a purtat și păstrat pînă la 20.09.2012.

Ulterior, la 21.09.2012 arma de foc a fost ridicată.

3. Avocatul Vascauțan Mihaela, în numele părții vătămate Cocîrța Ruslan, a contestat cu apel sentința, solicitînd casarea acesteia cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

În motivare a invocat că, în cadrul ședințelor de judecată, avocatul inculpatului a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, iar instanța a admis cererea, fapt cu care partea vătămată nu a fost de acord, deoarece la faza urmăririi penale nu au fost acumulate toate probele pe marginea faptelor cet. Smolevschi Nicolae, și anume:

- necesitatea audierii martorilor, deoarece declarațiile martorilor au fost insuficiente pentru justa apreciere a cauzei;

- raporturile de expertiză medico-legale efectuate nu corespund realității, fiind necesară numirea unor noi expertize;

- necesitatea audierii expertului în instanța de judecată întru stabilirea gradului de vinovăție a inculpatului.

Instanța a examinat cauza în lipsa părții vătămate precum și a reprezentantului acestuia, însă în sentință este stipulat faptul că aceștia au fost prezenți, respectiv cauza a fost examinată cu încălcarea procedurii stipulate în legislația R. Moldova și anume îngrădirea dreptului accesului liber la justiție, deoarece părții vătămate nu i-a fost acordată posibilitatea reală de a înainta acțiunea civilă, fiind-că în citațiile cu aviz de recepționare, partea vătămată nu a semnat că va fi prezent în ședința de judecată, cu atît mai mult că, în perioada de 11.07.2014, acesta nu era în țară.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2014, a fost respins ca inadmisibil apelul declarat, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției sale instanța de apel, a menționat că, cauza a fost examinată de către prima instanță în ordinea procedurii simplificate, în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Potrivit art. 387 Cod de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța este în drept să soluționeze și acțiunea civilă, dacă o asemenea acțiune a fost înaintată și concretizate sumele prejudiciului cauzat, însă partea vătămată nu a prezentat în prima instanță acțiune civilă și temeiurile ei, deși i-au fost explicate drepturile în acest sens, în ședința din 13.05.2014.

Instanța de apel a menționat că, în cadrul examinării cauzei în ordinea procedurii simplificate, partea vătămată devine parte civilă, iar potrivit art. 401 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, partea civilă poate declara apel doar în ce privește latura civilă.

5. Avocatul Vascauțan Mihaela, în numele părții vătămate Cocîrța Ruslan, în temeiul pct. 5, 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs

hotărârile pronunțare, solicitînd casarea acestora cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatului Smolevschi Nicolae să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră.

În motivare, recurentul a invocat că, prin faptul examinării cauzei penale în lipsa părții vătămate Cocîrță Ruslan, a avut loc încălcarea art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deoarece partea vătămată a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre aceasta.

Prima instanță în cadrul unei singure ședințe de judecată, fără participarea martorilor, a dat citirii declarațiilor din materialele cauzei și în baza acestor probe a adoptat sentința de condamnare în privința lui Smolevschi Nicolae.

Totodată, motivarea sentinței în baza declarațiilor martorilor contravine prevederilor art. 371 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, deoarece aceste depoziții au fost date citirii, în instanța de judecată, fără a fi oferit dreptul părții vătămate Cocîrță Ruslan, de a avea acces la aceste probe, nefiind efectuate nici confruntări pe parcursul urmăririi penale între martor și inculpat.

Instanța de apel, la fel, nu a citat martorii și nu i-a oferit astfel posibilitate părții vătămate de a avea acces la declarațiile martorilor, mai mult, instanța de apel nu s-a expus asupra ilegalității examinării cauzei penale în lipsa părții vătămate Cocîrță Ruslan.

Subsidiar a menționat că, instanțele de fond au aplicat pedeapsă sub formă de amendă, pedeapsă care nu este echitabilă în raport cu acțiunile săvîrșite de Smolevschi Nicolae în privința cet. Cocîrță Ruslan, și anume că, ultimului i-au fost aplicate două împușcături cu armă de foc.

6. Pe marginea recursului a prezentat referință procurorul în Procuratura de nivelul Curții Supreme de Justiție, Suvac Nicolae, care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil, deoarece temeiuri legale pentru casarea hotărîrilor contestate, nu sunt.

6.1. Pe marginea recursului a prezentat referință și avocatul Cobzac Gheorghe în numele inculpatului, care a solicitat respingerea recursului, menționînd că instanța de apel s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, drepturile părții vătămate prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, au fost respectate pe deplin, partea vătămată a fost citată și a fost prezentă la examinarea cauzei, prima instanță i-a explicat părții vătămate dreptul de a înainta acțiune civilă pînă la următoarea ședință, fapt care a fost indicat în procesul-verbal al ședinței de judecată, iar ședința de judecată a fost amînată doar pe motivul prezentării ulterioare a acțiunii civile, în cadrul și la finisarea urmăririi penale, atît avocatul cît și partea vătămată nu au solicitat administrarea de noi probe, iar la stabilirea pedepsei, prima instanță a ținut cont și de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, fiind aplicată pedeapsă în limitele normei incriminate.

7. Judecînd recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, pentru următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal

(este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului, pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în baza temeiurilor stipulate în acest articol.

Din textul recursului, se constată că recurentul invocă drept temei de declarare a acestuia prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală, și anume: că cauza a fost judecată în primă instanță fără citirea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate și instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Însă, în raport cu textul deciziei atacate, Colegiul lărgit constată că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, în caz, la respingerea apelului declarat de avocatul Vascauțan Mihaela în numele părții vătămate Cocîrța Ruslan, ca fiind inadmisibil.

Potrivit art. 401 pct. 4) Cod de procedură penală, poate declara apel partea civilă și partea civilmente responsabilă, în ce privește latura civilă, iar potrivit art. 415 alin. (1) pct. 1) lit. b) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul în ordine de apel, respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă apelul este inadmisibil.

Colegiul penal ține să menționeze că, apelul este inadmisibil atunci când legea exceptează anumite hotărâri de la atacarea lor cu apel (art. 400 alin. (1) pct.1) - 4) Cod de procedură penală), precum și când este depus de către o persoană fără calitate (art. 401 Cod de procedură penală).

Astfel, se reține că la caz acțiune civilă, de către Cocîrța Ruslan, nu a fost înaintată, cu toate că prima instanță a explicat acestuia dreptul de a înainta acțiune civilă și i-a oferit termen pentru prezentarea acesteia (f.d. 234-236, vol.I).

Potrivit art. 364¹ alin. (5) Cod de procedură penală, în caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare.

Dezbaterile judiciare se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care pot lua încă o dată cuvântul în formă de replică.

Din pct. 5 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 din 16.12.2013 *Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală de către instanțele judecătorești*, rezultă că, prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, impun, cât se poate de clar, că declarația de recunoaștere a faptei/faptelor reținută în rechizitoriul să fie însoțită de o solicitare de judecare a cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și le însușește.

Formulând solicitarea de a judeca cauza în baza probelor administrate în fază de urmărire penală, inculpatul renunță neechivoc la dreptul de a interoga martori în fața instanței. Renunțarea nu este contrară art. 6 §3 lit. d) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, dreptul consacrat de aceste dispoziții neavând caracter absolut.

Totodată, Colegiul penal ține să menționeze că, judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală este un drept al inculpatului prevăzut de art. 60 alin. (2) pct. 11) Cod de procedură penală, în care este menționat că, inculpatul are dreptul să accepte o procedură specială de urmărire penală și de judecare a cauzei, în condițiile prevăzute de prezentul cod, în cazul recunoașterii vinovăției.

Colegiul lărgit, precizează că, instanța de apel casează sentința în situația în care constată că opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate a fost viciată din motivul că în cadrul urmăririi penale au fost încălcate grav normele imperative din Codul de procedură penală care în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea atacată, conducându-se de prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și judecă cauza după regulile generale prevăzute pentru prima instanță, însă la caz, astfel de încălcări nu au fost constatate, decizia instanței de apel fiind legală și întemeiată.

7.2. Referitor la argumentul recurentului, privind judecarea cauzei în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, este neîntemeiat, deoarece la judecarea cauzei au participat toate părțile, precum și partea vătămată Cocîrța Ruslan, care era asistată de un avocat.

La ședința de judecată din 13 mai 2014, după cercetarea judecătorească, avocatul părții vătămate a solicitat amânarea ședinței pentru a prezenta în formă scrisă pretențiile de ordin material și moral, demers admis de instanță, iar ședința de judecată a fost amânată pentru 23 mai 2014, ora 11.00.

La 23 mai 2014, ședința de judecată nu a avut loc în legătură cu faptul că judecătorul s-a aflat la evaluarea activității profesionale a judecătorilor, și a fost amânată pentru 12 iunie 2014, ora 10.30.

La ședința din 12 iunie 2014, atât partea vătămată, cât și avocatul acesteia, Vascauțan Mihaela, nu s-au prezentat, și nici nu au comunicat instanței motivele neprezentării lor, iar la materialele cauzei lipsesc careva probe care ar confirma imposibilitatea părții vătămate și a reprezentantului acesteia, de a se prezenta în ședința de judecată precum și de a înștiința instanța despre această imposibilitate.

Potrivit art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene.

Astfel, argumentul invocat de recurent, privind încălcarea pct. 5 alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, de către prima instanță, este neîntemeiat.

7.3. Totodată, Colegiul penal lărgit reține că la aplicarea pedepsei lui Smolevschi Nicolae pentru infracțiunea săvârșită, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal și ținând cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i-a stabilit o pedeapsă echitabilă în raport cu acțiunile săvârșite.

În consecință, Colegiul lărgit menționează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414 - 419 Cod de procedură penală, și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, astfel că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de avocatul Vascauțan

Mihaela în numele părții vătămate Cocîrța Ruslan și, potrivit legii, se impune respingerea lui ca fiind inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Vascauțan Mihaela în numele părții vătămate, Cocîrța Ruslan, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2014, în cauza penală privindu-l pe *Smolevschi Nicolae Nicolae*.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 25 iunie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti